

Oponentský posudek diplomové práce Zuzany Šikové „TISKOVÉ MAPY ČESKÝCH PERIODIK“

Předložená diplomová práce má 83 stran textu, 5 příloh a jednu digitální přílohu. Zajímavé téma práce je velmi obtížně uchopitelné, stejně jako ohodnocení práce samotné.

Jako pozitiva práce je nutné vyzdvihnout několik velmi podstatných skutečností:

- 1.) tvorba diplomové práce musela vzhledem k rozsahu problematiky zabrat obrovské množství času a úsilí
- 2.) v diplomové práci je široká problematika velmi dobře strukturovaná, což svědčí o dobrém přehledu a orientaci autorky
- 3.) na nejpodstatnější části práce – tedy samotném hodnocení map – nenacházím vážnější nedostatky a ačkoliv byla kritéria stanovena intuitivně, lze s nimi v zásadě souhlasit považovat je za logické a správné
- 4.) práce má obrovský praktický význam, neboť směřuje ke zlepšení map, které denně prohlíží a čte naprostá většina populace; v textu popsána pozitiva a negativa směřují přesně tímto směrem stejně jako analýza tvorby map v redakcích

Ačkoliv bude následující kritická část posudku svým rozsahem poněkud větší než je tato úvodní pozitivní část, je nutné mít na zřeteli důležitost a podstatnost výše zmíněných kladů. Kritiku práce člením do několika bodů.

I.) Obecné výtky:

- 1.) V práci je příliš mnoho místa věnováno popisu toho, co je v jednotlivých mapách. Jedná se často pouze o popis stavu bez další přidané hodnoty. Ušetřilo by se tak místo pro dílčí analýzy – např. diskuze směrovky v Blesku, kde světové strany vzájemně nesvírají 90° atd. Podobně by třeba bylo možné do práce umístit diagram znázorňující zdrojové společnosti (meteorologické či zpravodajské) a jejich přebírání jednotlivými novinami, čímž by opět došlo ke zmenšení textové části.
- 2.) Zejména v úvodní části postrádám u některých částí textu označení citací. Jedná se např. úvodní odstavce k jednotlivým typům hodnocení. Celkově je takovýchto případů vícero. Tyto části textu by bylo vhodné přepsat alespoň do formy: „ten a ten uvádí toto“.
- 3.) Grafická volba odlišení jednotlivých nadpisů, stěžejních pojmů, podkapitol, apod. je ok, ovšem až do situace, kdy jsou celé pasáže psané kurzívou nebo v situacích, kdy je podtržen název podkapitoly i internetová adresa.
- 4.) Samotnou kapitolou je pravopis. Práce obsahuje počet chyb (ovšem ne hrubek), který je možné označit za nadprůměrný, rušící četbu diplomové práce. Přebývají či chybí slova (spojky, předložky) a písmena. Nedochází ke shodě v pádech a slova jsou skloňována podle neexistujících vzorů. Chtěl bych upozornit, že v práci alespoň 30x zmíněné slovo „deníkách“ neexistuje. Do diplomové práce se také mj. nehodí konstatování, že ta a ta osoba mi sdělila to a to.
- 5.) V textu jsou dohromady pleteny znaky a značky, přitom se jedná již o poměrně dlouhodobější úzus uznávaný většinou kartografů (sémiologů) – kartografický znak

II.) Obsahové výtky

- 1.) V práci postrádám diskuze několika podstatných problémů:
  - a. Proč byl vybrán pro hodnocení právě den 7.3.2006. Jsou v jednotlivých novinách mapy stejné každý den, tedy i o víkendech? Stejně tak u internetových zdrojů.
  - b. Proč se nehodnotí mapy také podle okruhu čtenářů – tedy segmentu trhu? Každý deník ukrajuje z celkové populace konkrétní část např. podle vzdělání, politické orientace atd. Mapa v deníku Blesk tedy bude zcela úmyslně vypadat jinak než mapa v deníku HN. Je nasnadě, že diplomová práce nebyla s tímto cílem zadávána a ani vypracovávána, avšak diskuzi tohoto problému považují za dosti podstatnou, neboť se od ní může odvíjet spousta dalších problémů nejen při hodnocení.
- 2.) Práci by bylo možná vhodnější nazvat „hodnocení map předpovědi počasí“, neboť při hodnocení ostatních (tedy nepředpovědních) map jsem postrádal časové vymezení sledování

výskytu map, což považuji za metodickou chybu, neboť tím nedochází k ujednocení objektu sledování, čímž se stává hodnocení ne zcela korektním. Hodilo by se třeba sledovat pojmutí konkrétní události (např. určitý teroristický útok, atd.) a jeho vizualizace pomocí map v různých novinách.

- 3.) Byly hodnoceny mapy v den 7.3.2006 nebo byly hodnoceny jejich aktualizované verze, o kterých je v práci také zmínka (obrázky by mohly být pohromadě pro snadnější srovnání změn.). Nikde jsem nenašel pojednání o tom, v jakém období byla práce zpracovávána, tedy relevantní časový údaj pro změny. Jedná se o změny, které byly iniciovány prací autorky s jednotlivými redaktory nebo se diplomová práce pouze snaží o popis? Obé je v pořádku, jen není zřejmé z textu, která situace nastala.
- 4.) Jedním z hodnocených kritérií je velikost a čitelnost map. V tomto ohledu nepovažuji za vhodné umístění skenovaných map z novin v různých velikostech (některé v 50% a některé v 70%), čímž dochází k problémům při srovnávání.
- 5.) Na str. 73 si dovoluji nesouhlasit s větou, že jsou v novinách poskytovány nepravdivé informace. Informace o počasí jsou do jisté míry nepravdivé vždy, jedná se ovšem o mapy počasí vycházející z těchto informací (můžeme je pro teď považovat za pravdivé) a jejich vizualizace může být ne zcela vhodná, nenazval bych to však nepravdivou informací.

II) Úsměvné výtky

- 1.) Věta v úvodní části, kde autorka popisuje, že v práci najdeme odpovědi na následující otázky. Spíše by bylo vhodnější napsat, že se práce snaží najít odpovědi na otázky.
- 2.) Zajímavé je také čist návrh na zlepšení mapy v zaniklém deníku.

III) Diskusní otázky – spíše nekritické odpovědi

V závěru bych si dovolil se vyjádřit také k diskusním kartografickým problémům, které autorka považuje za nevyřešené.

- 1.) Legenda teploty by měla být v každém případě tvořena tak, že vyšší teplota je nahoře. Neexistuje teploměr, kde je to naopak. Geografické hledisko nehraje roli, to by pak každá polokoule mohla mít jinou legendu atd.
- 2.) Okolní kontinenty na mapě Evropy a zahrnutí Islandu, Severských států atd. je problematické. Všiml jsem si, že spousta novin nemá tuto mapu nadepsanou jako „počasí v Evropě“. Tedy je možné, že jejich účelem je ukázat počasí v okolí ČR. Nevím tedy, kde autorka přišla na fakt, že tam chybí např. Island.
- 3.) Lokalizace znaků je možná nepodstatná, neboť teplota se na územním celku mění v závislost na měřítku. Existují místa, kde vedle sebe existují obrovské rozdíly teplot (údolí – vrchol, severní – jiní svah, atd.), ovšem při řádivostním růstu dochází k jisté unifikaci teplotní diferenciaci. Při popisu teploty v regionu velkém jako kraj v ČR je možné již odhlížet od těchto odlišností. Tedy v důsledku je jedno, zde se jedná o teplotu ve městě nebo v celém kraji.
- 4.) Popis sídel v Evropě je sice oprávněné uvažovat v rámci úzu OSN, nicméně zde hraje patrně také role okruhu čtenářů. Nevím, zda by bylo vhodné do mapy v Blesku umísťovat originální názvy měst a obcí.

Většina kritických připomínek je v důsledku obtížné uchopitelnosti problematiky a proto si nemyslím, že by svědčila o malých schopnostech autorky. Naopak v důležitých pasážích bylo prokázáno dobrá orientace v tématu a tvůrčí přístup. Jistým zápořem je pravopisná kvalita práce. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku 2.

V Praze dne 3.6.2007

Mgr. Tomáš Hudeček